

**החלטת ועדת האתיקה
בעניין קובלנות של תנועת אומ"ץ נגד חבר הכנסת חיים כץ**
מיום י"א בתמוז התשע"א – 13 ביולי 2011

הקובלנה

1. תנועת אומ"ץ-אזרחים למען מנהל תקין וצדק חברתי ומשפטי, הגישה קובלנה לוועדת האתיקה נגד חה"כ חיים כץ "בגין העברת חוק המיטיב עם חברת ישראלמקו, שהוא מחזיק באורח אישי במניותיה".

לפי הקובלנה "נהג לכאורה חה"כ כץ בניגוד אינטרסים מובהק ובניגוד לתקנון האתיקה של הכנסת כאשר דחף בוועדה שהוא עומד בראשה והעביר את תיקון מס' 44 לחוק ניירות ערך, שקובע כי חברה מסחרית שנקלעת לקשיים מצווה לפרוע את חובותיה למחזיקי אגרות החוב בקרב הציבור ורק אחר כך לבעלי השליטה. חה"כ כץ לא סיפר לחברי הוועדה כי יש לו לכאורה אינטרסים אישיים בהצעת חוק זו וכי איפשר לאחד מראשי חברת ישראלמקו להיות נוכח בדיון שנערך בוועדה. החמור מכל הוא שהצעת החוק הזו עשויה לעזור לחברת ישראלמקו שח"כ כץ מחזיק במנותיה."

לקובלנה צורפה כתבה שפורסמה בעיתון הארץ ביום 21.1.11, ובה נטען כי תיקון מס' 44 לחוק ניירות ערך נהגה וקודם על ידי מר מוטי בן ארי, מנהל תיק ניירות הערך של חברת ישראלמקו ומקורב לאיש העסקים קובי מימון. עוד נטען כי מר בן ארי נכח באחד מדיוני הוועדה, אך חה"כ כץ לא סיפר למשתתפי הדיון כיצד מר בן ארי קשור אליו וכי להצעת החוק תהיה השפעה גדולה על ישראלמקו, חברה שבה חה"כ כץ מחזיק מניות.

התגובה לקובלנה

2. חה"כ כץ הופיע בפני ועדת האתיקה, ודחה בתוקף את כל הטענות שהועלו נגדו בקובלנה, וטען שהיא רצופה באי דיוקים.

לדבריו, היוזמה לתיקון מס' 44 לחוק ניירות ערך נולדה בתקופה שבה החברות "איבדו את הבושה" והחליטו לא לשלם את הכספים שקיבלו מהציבור ומהגופים המוסדיים, ועשו "תספורת" למחזיקי אגרות החוב. התיקון קובע כי בעל שליטה בחברה שאינה פורעת את התחייבויותיה כלפי מחזיקי אג"ח, יהיה זכאי לפרוע את האג"ח שברשותו רק אחרי שנפרעו אג"ח של נושים אחרים. לדברי חה"כ כץ, התיקון מגלם בתוכו צדק חברתי אמיתי כאשר הוא קובע, שלוקחי החוב - החברות הגדולות והמבוססות, ישלמו את חובותיהם למשקיעים הקטנים שחסכו את כספם בעמל רב ובמשך שנים ארוכות.

חה"כ כץ הוסיף כי ההתקפה עליו בטענה שיש בידיו מניות "ישראלמקו" אינה נוגעת לחוק. חה"כ כץ מסר כי הצהיר, כנדרש בחוק, כי הוא מחזיק במניות חברת "ישראלמקו" מזה 6 או 7 שנים, אולם התיקון האמור כלל אינו רלוונטי לחברת "ישראלמקו", והוא מהווה חלק מהעשייה הפרלמנטרית שלו, אשר מטרתה, לדבריו, לעשות צדק חברתי ולדאוג לחוסכים ולגמלאים.

לדברי חה"כ כץ בתקופה הרלוונטית החזיקה חברת "ישראלמקו" באג"ח סך של 1,550 ש"ח בלבד, ולכן הצעת החוק כלל אינה מיטיבה עם חברה זו (חה"כ כץ הציג לוועדה דו"ח על אחזקות "ישראלמקו" באג"ח).

חה"כ כץ ציין כי בהכנת החוק נעזר במר מוטי בן ארי, שהוא מנהל הכספים של קבוצת אקויטל. מר בן ארי הוזמן לדיוני הוועדה כמומחה, שכן חה"כ כץ מעריכו כאחד המומחים הגדולים בארץ לענייני אג"ח, ללא קשר לעיסוקיו בחברות בקבוצת אקויטל, שכאמור, לדבריו של חה"כ כץ, אין להן כל אינטרס בחוק הנ"ל. עוד מסר חה"כ כץ כי נהפוך הוא, חברות מקבוצת אקויטל הנפיקו כשני מיליארד ש"ח באג"ח, ואם לא ישלמו, יהפכו לנושים מופחתים והחוק למעשה יפגע בהן.

החלטת ועדת האתיקה

3. ועדת האתיקה עיינה בקובלנה, שמעה את תגובתו של חה"כ כץ, ואף עיינה בפרוטוקולים של דיוני ועדת העבודה הרווחה והבריאות, בראשות חה"כ כץ, בתיקון מס' 44 לחוק ניירות ערך. מעיון בפרוטוקולים עולה כי ועדת העבודה קיימה שלוש ישיבות בחודשים נובמבר ודצמבר 2010 שעסקו באופן מהותי בהצעת החוק (ישיבה קצרה נוספת, ללא מוזמנים, עסקה בהחלטה על החזרת הצעת החוק לוועדה לאחר שהונחה על שולחן הכנסת). בשלוש הישיבות השתתף מר בן ארי באופן פעיל, אך מהפרוטוקולים עולה כי בשום שלב לא נמסר, לא על ידי חה"כ כץ ולא על ידי מר בן ארי, כל מידע בדבר הקשר החברי ביניהם ובדבר הקשר של מר בן ארי לאיש העסקים קובי מימון ולחברות שבשליטתו. גם ברשימות המוזמנים של הישיבות לא צוין תפקידו של מר בן ארי.

בישיבה מיום 25.11.2010, ציין מר בן ארי כי הוא "מנהל השקעות עם ותק בשוק ההון ונסיון רב בניהול השקעות באגרות חוב". בישיבה מיום 14.12.2010 שאל אחד המוזמנים את מר בן ארי מאיזה מסגרת הוא מגיע, ומר בן ארי השיב שהוא עוסק בחברות ציבוריות, בתחום הנדל"ן בעיקר. בהמשך הישיבה הציגו חה"כ כץ כמומחה לענייני אג"ח שייצג גופים רבים, אך בשום שלב לא הזכיר כי מדובר במנהל הכספים של קבוצת אקויטל או בידידו האישי.

4. ועדת האתיקה אינה מוצאת לנכון לקבוע כי נעשתה הפרה אתית. עם זאת, ומבלי להטיל ספק בכנות כוונותיו של חה"כ כץ ביחס להצעת החוק ולקידומה, ומבלי לגרוע מחשיבותו של תיקון מס' 44 לחוק ניירות ערך, וגם אם אכן מר בן ארי הוא מומחה בתחום האג"ח ואין לחוק השפעה מהותית על עסקיה של קבוצת אקויטל, מוצאת הוועדה טעם לפגם בהתנהלותו של חה"כ כץ בקשר לניהול ישיבות ועדת העבודה הרווחה והבריאות בעניין זה.

חה"כ כץ לא יידע את חברי הוועדה והמוזמנים האחרים בדבר זהותו של מר בן ארי, קשרי החברות ביניהם, הקשר של מר בן ארי לקבוצת אקויטל ולאיש העסקים קובי מימון או ההשפעה ושמה היעדר ההשפעה של הצעת החוק על החברות שאליהן קשור מר בן ארי.

אף שכאמור, בפני ועדת האתיקה לא הוצג כל ביסוס לטענה שהצעת החוק מיטיבה עם אותן חברות, התנהלות מסוג זה עלולה לפגוע באמון הציבור בתקינות הליכי החקיקה ובכנסת בכלל, ועל כן היה על חה"כ כץ להקפיד הקפדה יתירה הן על גילוי נאות מצידו ומצד מר בן ארי אודות תפקידו של המוזמן והקשר שלו לחקיקה הנדונה, והן על מתן ביטוי ואיזון ככל הניתן למגוון הדעות בנושא שנדון.

ההחלטה תונח על שולחן הכנסת.